Η έξοδος από την θανατηφόρο μοναξιά (Αρχ. Κύριλλος Κωστόπουλος, Ιεροκήρυκας Ι. Μ. Πατρών)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 7 Αυγούστου, 2012

Είναι γεγονός αδιαμφισβήτητο ότι το αίσθημα της μοναξιάς είναι παγκόσμιο φαινόμενο. Δεν υπάρχει άνθρωπος στην γη, ο οποίος ημπορεί να ισχυρισθεί ότι δεν έχει νοιώσει, έστω και μια φορά στην ζωή του, το αίσθημα αυτό της μοναξιάς. Διάσημοι και άσημοι, άγιοι και αμαρτωλοί, όλοι έχουν περάσει από τις οδυνηρές και κρίσιμες ώρες της μοναξιάς.

Ο Έριχ Φρομ υποστηρίζει ότι ο άνθρωπος δεν φοβήθηκε τίποτε άλλο περισσότερο από την μοναξιά. Γράφει χαρακτηριστικά: «Μάθε ένα πράγμα, τύπωσέ το βαθιά στο ευκολόπλαστο μυαλό σου: ο άνθρωπος τρομάζει μπροστά στην μοναξιά. Πρώτη σκέψη του ανθρώπου, είτε είναι λεπρός ή αιχμάλωτος, αμαρτωλός ή ανάπηρος, είναι νάχει σύντροφο στην θλιβερή μοίρα του» (Ο φόβος μπροστά στην ελευθερία, Αθήναι 1971, σελ. 36).

Και είναι μια διαχρονική αλήθεια αυτό, εάν λάβουμε υπόψη ότι ο Ίδιος ο Θεός, ο Δημιουργός του ανθρώπου, ομολογεί: «ου καλόν είναι τον άνθρωπον μόνον» (Γέν. 2, 18).

Στην σημερινή κυρίως εποχή, έστω και αν ζει μέσα σε πολυκοσμία, ο άνθρωπος νοιώθει μόνος, όπως ακριβώς ο παράλυτος της Βηθεσδά πριν από 2000 χρόνια περίπου, όταν απευθυνόμενος στον αιώνιο Διδάσκαλο είπε: «Κύριε, άνθρωπον ουκ έχω...» (Ιωάν. 5, 7). Ο ρυθμός της ζωής είναι τέτοιος που δεν επιτρέπει την προσέγγιση του ενός προς τον άλλον. Είμαστε, θα λέγαμε, άσχετοι μεταξύ μας οι άνθρωποι. Ο καθένας παραμένει στον εγωκεντρικό του χώρο, και απλώς βιώνει την μοναξιά του μέσα στην ερημιά του.

Αυτός ο εγωκεντρισμός είναι ο χώρος της τέλειας υποκειμενικότητος, η οποία έχει μεταβάλει τον σημερινό άνθρωπο σε μια έννοια χωρίς οντολογικό περιεχόμενο, χωρίς νόημα, τόσο για την ζωή, όσο και για τον θάνατο.

Όπως γνωρίζουμε, όμως, ο άνθρωπος δεν είναι αυτοτελής ούτε βιολογικά ούτε ψυχολογικά. Υπόκειται σε νόμους φυσικούς, πνευματικούς και κοινωνικούς. Ο Αριστοτέλης είχε πει ότι ο άνθρωπος είναι «κοινωνικόν ζώον» (Ηθ. Ευδ., 1242a, 25). Επομένως, για να ζήσει φυσιολογικά έχει ανάγκη της κοινωνίας. Όχι των

υποκατάστατων αυτής, αλλά της οντολογικής κοινωνίας.

Εκείνο, το οποίο έχει την δύναμη και την δυνατότητα να πλήξει θανάσιμα την μοναξιά είναι η οντολογική αγάπη. Η αγάπη, η οποία «ου ζητεί τα εαυτής» (Α΄Κορ. 13, 5).

Είναι γεγονός πως κυρίως ο σημερινός άνθρωπος δεν μπορεί να παρηγορηθεί και να εξέλθει από τον χώρο της απελπισίας του χρησιμοποιώντας αισθηματικές ψευδαισθήσεις. Εκείνο που χρειάζεται είναι η αναίρεση του θανάτου σε όλες του τις μορφές. Και η αναίρεση αυτή συμβαίνει μόνον, όταν ο άνθρωπος της μοναξιάς έλθει σε κοινωνία με τον Θεάνθρωπο Κύριο. Όχι τον Θεάνθρωπο-ιδέα, ηθικό πρότυπο, σύμβολο, αλλά τον συγκεκριμένο Θεάνθρωπο της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας. Τότε υπάρχει η απόλυτη βεβαιότητα ότι θα υπάρξει κοινωνία μαζί Του και ταυτοχρόνως μετά του συνανθρώπου.

Και τούτο για τον λόγο ότι η κοινωνία αυτή δεν είναι συναισθηματική ή μία ψευδαίσθηση, αλλά δυνατότητα μιας προσωπικής μετοχής στο Θεανθρώπινο μυστήριο της αγάπης. Είναι η έξοδος από την θανατηφόρο μοναξιά του εγωκεντρισμού και της ατομικότητος και η εισδοχή και η είσοδος του ανθρώπου στον χώρο της αφθαρσίας, στο πλήρωμα της ενώσεως μετά του Θεού και του συνανθρώπου.

(Δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα «Πελοπόννησος» των Πατρών στις 29/7/2012)